

ŠIUOLAIKYBĖS KURAVIMAS: RAIMUNDO MALAŠAUSKO VEIKLA

Julija Fomina

LIETUVOS KULTŪROS TYRIMŲ INSTITUTAS

Saltoniškių g. 58, LT-08105 Vilnius

julija@cac.lt

Straipsnyje, remiantis aktualiuose meno tyrimuose vartojamos šiuolaikybės kategorijos apibrėžimais bei teorinio kuratorystės diskurso išvalgomis, tiriamos vieno žymiausių lietuvių šiuolaikinio meno kuratorių kūrybinės praktikos. Raimundo Malašausko išplėtotą individuali projektų kūrimo metodologija daugeliui jaunosios kartos lietuvių kuratorių ir menininkų tapo šiuolaikinio meno kuravimo etalonu. Jo kuriami projektai konstruoja savitą požiūrį į meną ir meta iššūkį suvokėjams. Analizuojant jo kūrybinę veiklą, atskleidžiama, kaip ir kokias šiuolaikybės kuravimo sampratas jis formuoja.

REIKŠMINIAI ŽODŽIAI: šiuolaikybė, temporalumas, kuratorystė, meno laukas, Malašauskas, medija.

Pastarąjį dešimtmetį aktualiuose meno tyrimuose aktyviai vartojama šiuolaikybės kategorija. Ji nurodo į naujausių meno raidos laikotarpį, kuriame išskirtinę vietą užima parodos ir kuratoriaus institucija. Šiuolaikinio meno parodos ne tik pristato naujausias meno tendencijas, bet taip pat yra ir aktyvios produkcijos erdvės, kuriose formuojamos naujos meno ir parodų sampratos, kuriami šiuolaikinio meno suvokimo parametrai. Jų kuratoriai – šiuolaikinio meno lauko ideologai, kartu su menininkais kuriantys šio meno turinį, jo pristatymo būdus ir nustatantys jo suvokimo parametrus.

Malašausko kūrybinės praktikos gali būti laikomos paradigminiu šiuolaikybės kuravimo pavyzdžiu. Jis nuolat eksperimentuoja su parodos medija, išradinėja novatoriškus idėjų komunikavimo metodus, kvestionuoja kuratoriaus ir menininko identitetą, jų veiklos ribas ir tokiu būdu siūlo vis naujus šiuolaikybės pristatymo,

apmąstymo, patyrimo būdus. Jo išplėtotą projektų kūrimo metodologiją vietos meno lauke ir tarptautiniuose mastuose tęsia nemažai jaunosios kartos lietuvių kuratorių – Valentinas Klimašauskas, Virginija Januškevičiūtė, Gerda Paliušytė, Monika Lipšic, Auridas Gajauskas ir kiti. Su juo bendradarbiauja daug šiuolaikinių lietuvių menininkų (kurių sąrašas nuolat pildomas) – Darius Mikšys, Juozas Laivys, Gintaras Didžiapetris, Elena Narbutaitė, Liudvikas Buklys, Antanas Gerlikas, Robertas Narkus, Gediminas Akstinas. Įvertinant jo veiklos novatoriškumą ir poveikį šiuolaikinio meno bei kuratorystės raidai, šiame straipsnyje analizuojama Malašausko kūrybinė veikla. Pristačius pagrindinius tarptautiniame meno diskurse vartojamus šiuolaikybės kategorijos parametrus ir kuratorystės praktikų vertinimo dėmenis, tekste atskleidžiama, kaip ir kokias šiuolaikybės kuravimo sampratas formuoja Malašauskas.

and the aim of the researchers is to reveal them and thus understand the structure of the present time.

Projects constructing the exhibition history of contemporaneity are valued not only for innovative interpretations of art practices, but also for curatorial innovations: the abilities of curators to introduce and develop new ways of presenting the artistic practices, expand the notion of exhibition, experiment with its structure, perception, and the curatorial process itself. Raimundas Malašauskas' creative activities could be considered as an example of innovative curatorial practice and a typical representative of contemporaneity as historical period and discourse. In his early projects he actively searched for new forms of collaboration with artists; representative function of his exhibitions gradually shifted to the performative. In his most recent practice an exhibition acquired the status of an independent creative media and the projects indicate the possibilities and boundaries of the idea of asynchronous contemporaneity.

Raimundas Malašauskas' practices shape the discursive view of contemporaneity as the act of presenting the present. Constantly travelling and working on a global scale, he initiates creative dialogues with artists, while his exhibitions offer a chance to delve into the collective fiction. He creates projects using as a springboard artistic ideas, paradox events and personalities of the past, unites the form and contents of the exhibition into an indivisible entity, questions the linear notion of time and joins together different historical time periods in a single project – thus implementing the idea of asynchronous present time. Such curatorial strategies experiment with the media of exhibition, create a context of understanding and evaluating the recent artistic production, they establish new notions of art and curatorship. However, to assess these experiments appropriately, one needs not to see them from a critical distance, but to get involved in the discourse developed by the curator, to follow the trajectories of the artist's and curator's thinking process and start the journey of acquiring subjective experiences.